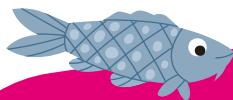

AwareNessi

Co znamená slovo Phishing?

O zlých rybářích, nebezpečných návnadách
a děsivých nástrahách internetu

Fantastická kniha o
bezpečnosti
s mnoha aktivitami
pro děti i dospělé

Obsah

Všichni jsou online!
Jsou ale všichni v bezpečí?
Snadné jako facka!

Milé děti, milí dospělí,

internet mnoho věcí usnadňuje a dokáže být hodně zábavný. Přesto pozor – na internetu číhají také různá nebezpečí. AwareNessi vám v tomto čísle povypráví o tom, jaká nebezpečí Phishing přináší a jak ho můžete rozpoznat. Mnoho zábavy při ponoření do světa internetu.

Poznámka na závěr: Při čtení slov v mužské podobě však oslovujeme všechny malé i velké čtenáře.

Historie (část 1) 03
Webová stránka s háčkem

 Omalovánka 04

AwareNessi vysvětluje 05
Pozor na zlé rybáře

 Nápad na hru 06
Rybaření s papírovými rybičkami

AwareNessi vysvětluje 09
Záludné plány zlých rybářů na internetu

 Rébus 11
Ulovte rybu

Historie (část 2) 12
Mazanost se vyplácí

 Kvíz 13
Víte už něco o Phishingu?

 Nápad na tvoření 14
Vytvořte si vlastní akvárium

 Recept na pečení 16
Dort ve tvaru duhové ryby

Shrnutí od AwareNessi 19
Přehled o Phishingu

 Bezpečnostní jóga 20
Buďte jako ryba ve vodě

 Řešení kvízu 21

Všimli jste si ikonek u některých kapitol? Tyto ikonky vám oznamují, na kterých stránkách na vás čekají pěkné, napínavé a relaxační aktivity.

Webová stránka s háčkem

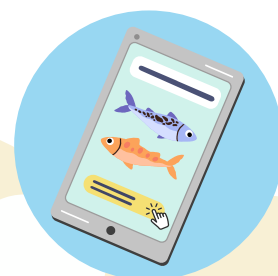
Žáci 2.B a také AwareNessi se už těší na výlet do přírody. Třídní učitelka, paní Rybničková, si na výlet vymyslela něco speciálního: vědomostní kvíz. Rozdělí žáky do tří skupin a rozdá jim otázky o stromech, rostlinách a řekách. Kvíz vyhraje ta skupina, která správně odpoví na všechny otázky. Vítězi předá paní Rybáčková tabulku čokolády.

Stejně jako může ve volné přírodě číhat nebezpečí v podobě kopřiv, muchomůrek nebo klíšát, existuje nebezpečí také na internetu.

Jdeme na to!

Danica je ve skupině se Santiagoem a Monikou. „Víte, jak se jmenuje tato ryba?“, ptá se Santiago a ukazuje na obrázek kapra. „Hmmm, neee, nemám tušení.“ „Počkej, podívám se na internet“, říká Danica, „paní Rybničková přece výslovně dovolila, že smíme používat naše chytré telefony.“ Danica opravdu najde internetovou stránku s informacemi o veškerých druzích ryb a chce ji otevřít. V tom okamžiku se spustí AwareNessi, zběsile mává a volá: „Stůj!“ Podvodníci totiž nainstalovali na tuto stránku hroznou nástrahu.

„To je dobře, že Danica na stránku ještě neklikla“, říká s úlevou Malaika. „Ano“, odpovídá AwareNessi, „v opačném případě by mohli podvodníci z vašeho chytrého telefonu snadno ukrást všechny vaše kontakty a telefonní čísla nebo ještě hůře: mohli by celý váš telefon zablokovat!“ „Naštěstí jsi dával pozor společně s námi, milý AwareNessi!“, mají děti radost. **Ale co se mohlo stát Danica, by se přece mohlo stát všem – nebo ne?**

Pozor na zlé rybáře

Stejně jako umí být svět internetu pestrý a pěkný, dokáže být také nebezpečný. Danica téměř skočila podvodníkům do pastí.

Tento druh podvodu se nazývá „Phishing“. Slovo „Phishing“ se skládá z „Fishing“ – anglického slova pro rybaření – a z písmene P jako „Password“, což znamená „heslo“. Někdy se používá také „Rhybaření“ – rybaření hesel. Podvodníci jsou totiž něco jako zlí rybáři: Místo ryb chytají na internetu tajné a osobní údaje jako jsou například vaše hesla.

A líčí na vás na internetu pastí – ve vašich chytrých telefonech nebo v telefonech a tabletech vašich rodičů. Pastí mohou vypadat například jako falešné internetové stránky, zprávy nebo e-maily. Obzvláště cennou kořistí jsou pro podvodníky hesla. Snaží se ale ukořistit také vaše jména a telefonní čísla nebo jména a telefonní čísla vašich přátel.

Přihlásili se někdy vaši rodiče nebo starší sourozenci na sociální síť? Pak se mohou za jejich

uživatelskými jmény a hesly skrývat také zlí rybáři. Někdy se podvodníci zaměřují na zcela konkrétní věci a zcela konkrétní osoby. V takovém případě špehují cíleně – jako detektivové, ale se zlým záměrem.

Proč to všechno tito podvodníci dělají? Určitě ne proto, že je rybaření baví. Podvodníci používají ukradené informace k dalším zločinům na internetu. Více se o tom dozvíte později.

Rybaření s papírovými rybičkami

Zábavná hra vám ukáže, že ne vždy jsou rybáři zlí a že rybaření může bavit. Cíl: Udící s magnetem ulovte co nejvíce papírových rybiček. Udící i rybičky si můžete velmi snadno vyrobit sami. Pomohou vám následující obrázky.

K výrobě budete
potřebovat

- Silný magnet (pokud možno s háčkem nebo očkem)
- Kancelářské svorky nebo malé podtácky
- Lepidlo
- Předlohy rybiček
- Nůžky
- Dřevěnou tyčku
- Provázek

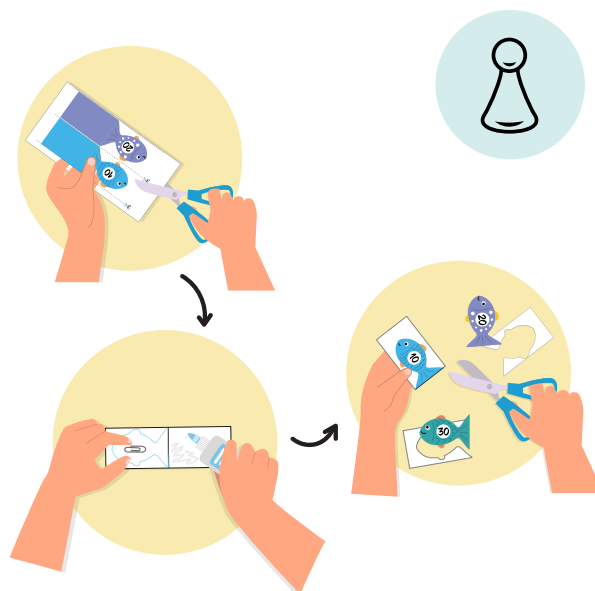
Kdo získá
nejvíce bodů?

Jak na to:

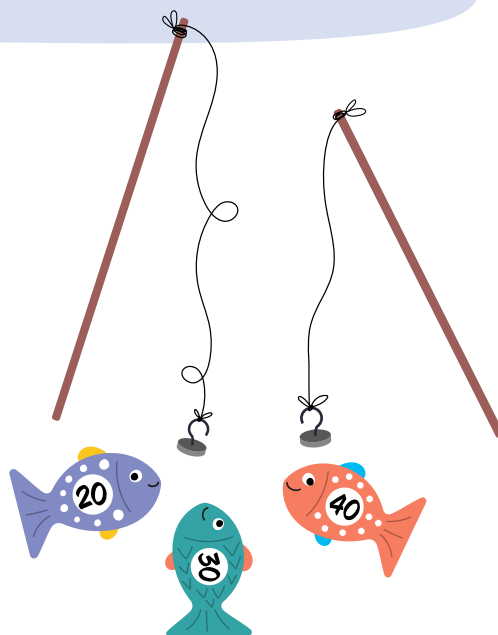
1. Rozstříhejte předlohy podél přerušovaných čar na široké pruhy. Poté poskládejte rybičky podél tečkovaných čar.
2. Položte kancelářskou sponku na zadní stranu rybičky a spojte obě části ryby dohromady.
3. Jakmile lepidlo zaschne, vystříhnete rybičku podle tvaru.

Všichni hráči by měli mít možnost chytit alespoň čtyři rybičky. To znamená: Pokud budete hrát dva, vyrobte si osm rybiček. Pokud budete hrát tři, vyrobte si minimálně dvanáct rybiček a tak dále.

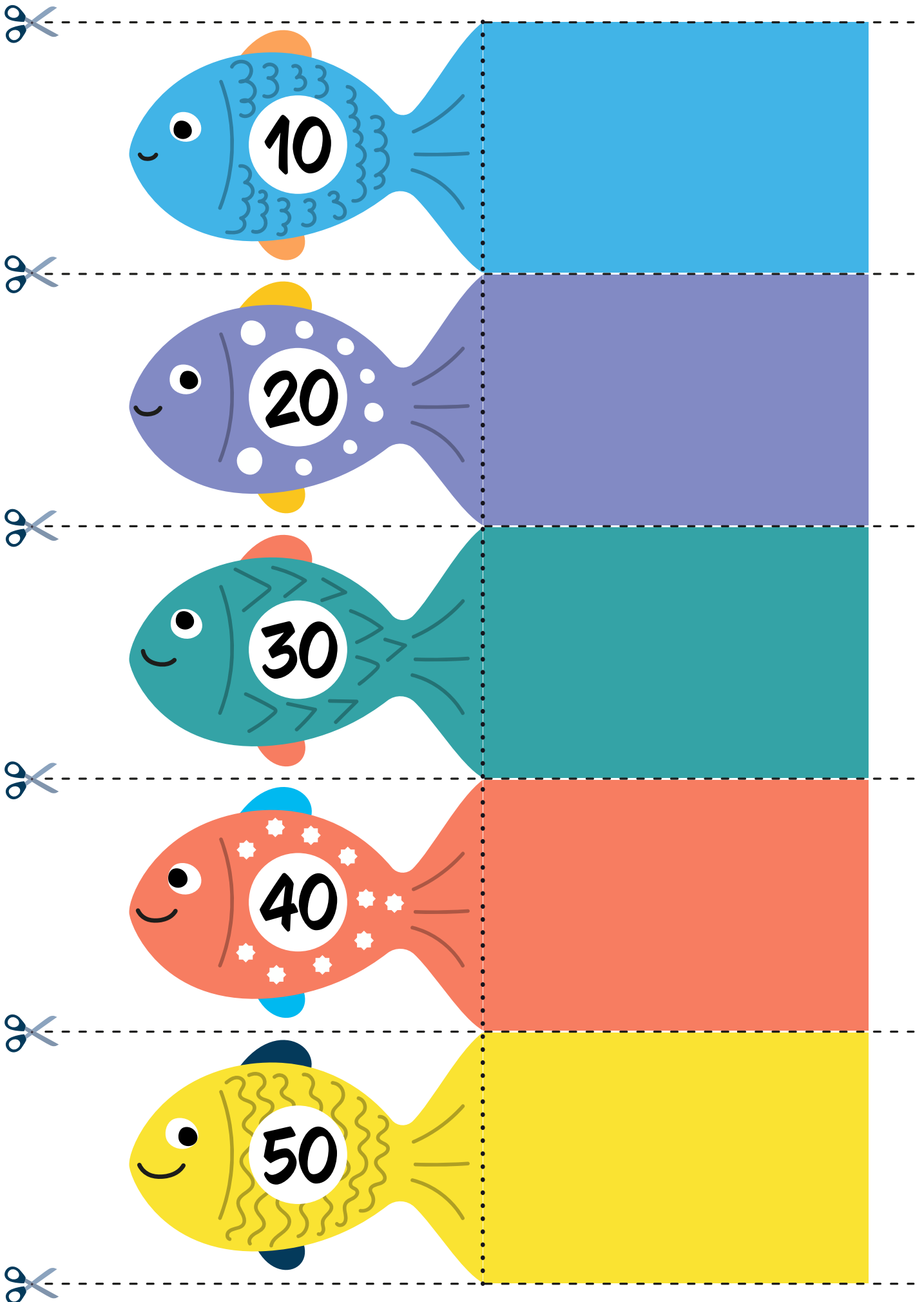
4. Konec provázku upevněte s dvojitým uzlem na tyč prutu. Druhý konec provázku přivažte na magnety. Nemají-li vaše magnety háčky nebo oka, můžete je oblepit papírem a pak pověsit na druhý konec provázku. Předem vytvořte do papíru díрку pro provázek. Dávejte ale pozor: Před pověšením magnetu počkejte, až lepidlo zcela zaschne.
5. A nyní už můžete vložit rybičky do kbelíku a rybařit.

Pravidla hry

Lovíte jeden po druhém. Nesmíte se přitom dívat do kbelíku. Po vylovení všech rybiček z kbelíku spočítejte body. Vyhrává ten, kdo jich nasbíral nejvíce.

Dobře se bavte a „Petrův zdar“! Takto si přejí rybáři hodně štěstí.

Záludné plány zlých rybářů na internetu

Už jste se dozvěděli: Na internetu, v e-mailech i ve zprávách mohou číhat podvodníci – zlí rybáři, kteří chtějí ukořistit vaše údaje. Ale co dělají s vašimi údaji a jak se před nimi můžete chránit? To se dozvíte právě teď.

O co zlí rybáři usilují

Zlí rybáři touží po všem, co je tajné a osobní: například hesla, adresy, telefonní čísla nebo informace o bankovních účtech. Pomocí všech těchto informací vás mohou okrást o velké množství peněz.

Jak vypadá Phishing

Podvodníci maskují své Phishing pasti jako internetové stránky nebo e-maily. Phishingové pasti vypadají jako internetové stránky nebo e-maily skutečných bank, sociálních sítí nebo online obchodů. Ve skutečnosti jsou ale falešné. Většinou je na internetových stránkách nebo v e-mailech něco jako: „Vyhrál jsi!“ Měli byste kliknout na odkaz nebo zadat vaše osobní údaje, např. jméno, hesla nebo adresy, a obdržet výhru. Ale pozor: Jakmile to uděláte, lapili vás podvodníci do sítě – a to může být hodně drahé!

Co se stane s informacemi

Zlí rybáři používají ukradené informace k dalším podvodům. Objednají pak vaším jménem například nějaké věci v online obchodech. Někdy také přeprodají vaše údaje jiným podvodníkům.

Jak se Phishing útoky provádějí

Při Phishing útoku pošlou podvodníci falešný e-mail velkému počtu osob. Chtějí totiž shromáždit co nejvíce osobních údajů. Jakmile je vám doručen To, že dostanete Phishing e-mail, ještě není hlavní problém. Ten přijde ve chvíli, kdy otevřete odkazy nebo přílohy v emailu.

Podle čeho poznáte Phishing e-mail

Název odesílatele a e-mailová adresa jsou odlišné. E-mailová adresa odesílatele je příliš dlouhá.

E-mailová adresa příjemce není úplná.

Předmět e-mailu má vzbudit zvědavost.

<Fun.Park> Sun.Park@info.de.7h9284 ugnby7/gome4533.eu
Pro: Jan.Novak

Získal jsi dva lístky zdarma do našeho nového outdoorového zábavního parku!

Ahoj,
Mněl si štěstí, protože si získal dvě vstupenky 3darma, protože jsme otevřely blízko u tebe nový FUN.Park.
3táhnout t#ed':

Těšíme se na 7ebe,
Tvůj Fun.Park

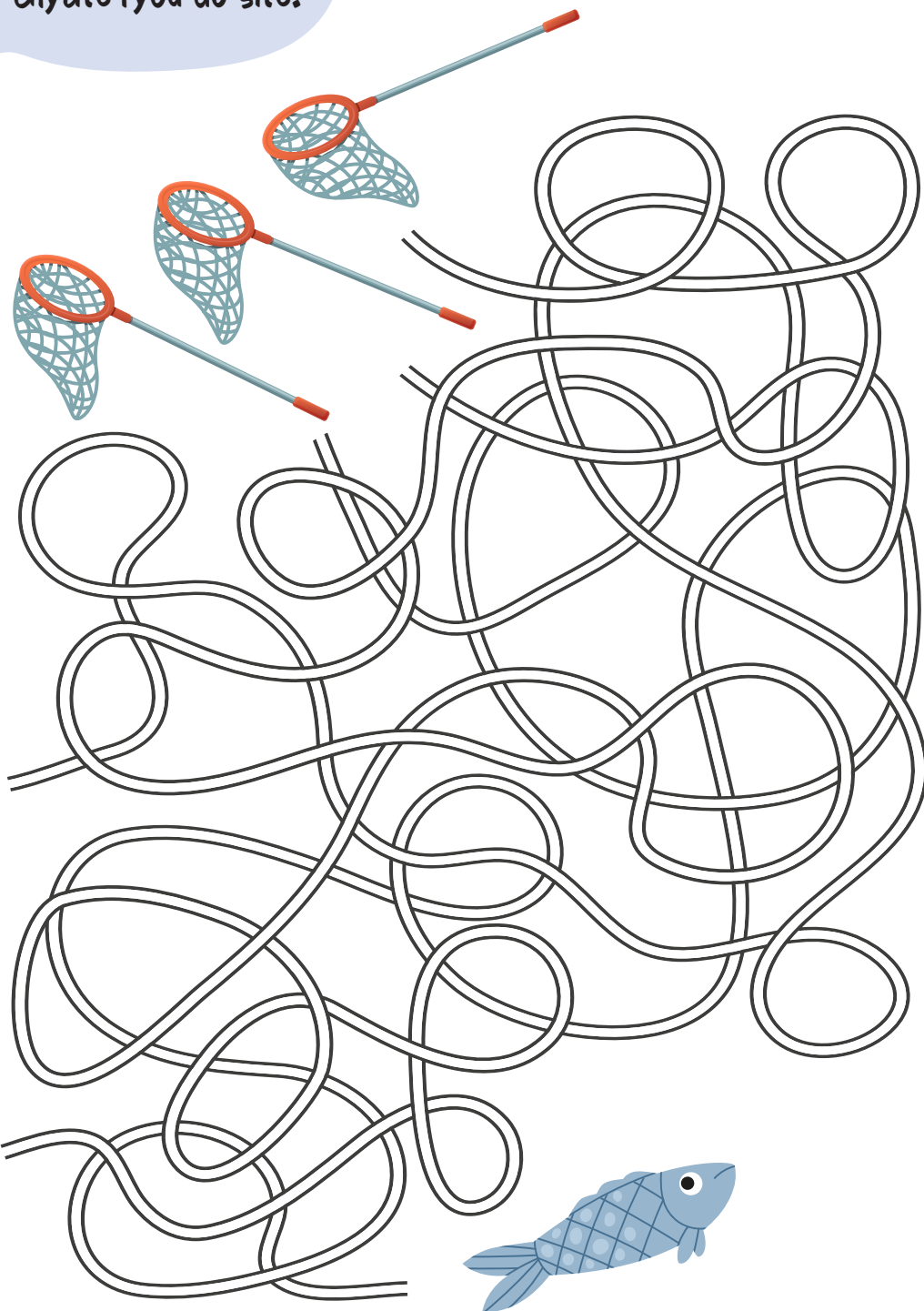
Všimli jste si některého z těchto znaků v nějakém e-mailu?
Pak v žádném případě neklikejte na odkaz v e-mailu a informujte své rodiče.

Chybí osobní oslovení.
Navíc obsahuje gramatické a pravopisné chyby.

Ulovte rybu

Kterou cestičkou
chytíte rybu do sítě?

**Zlatá
dračí moudra:**

1. Pokud neznáte odesílatele, neklikejte na žádné přílohy ve zprávě nebo v e-mailu. Může to být podvrh.
2. Takové podezřelé e-maily nejlépe hned vymažte, aniž byste je otevřeli.
3. Dávejte o sobě na internet co nejméně informací.

Mazanost se vyplácí

Výlet všechny opravdu bavil. Při cestě zpět mluví děti zbrkle jedno přes druhé. „Viděli jste taky toho nádherného ježka“? „Ne, bohužel ne. Ale zato jsme našli muchomůrku.“ „Kolem nás prolétla vážka.“ Když pak paní Rybničková vyhláší vítěznou skupinu, jsou najednou všichni ticho jako myšky:

**„Áááááá vyhráli:
Danica, Malaika a Santiago!
BLAHOPŘEJI!“**

Všichni tleskají a jásají a vítězové mají radost především z tabulky čokolády.

Školní výlet byl díky tomu skvělým zážitkem. Daniela sice málem skočila na lep, ale AwareNessi byl naštěstí ve správný čas na správném místě. Tímto způsobem se děti naučili něco nejen o přírodě, ale také o nebezpečí na internetu.

Později se ptá Daniela ještě jednou: „Řekni AwareNessi, jak tedy na internetu poznám, že je něco falešné nebo ne?“

Většinou jsou to maličkosti, které podvrh prozradí – například falešná internetová adresa, pravopisné chyby v textu nebo příliš dlouhé odkazy. Heslo tedy zní: Vždy se pozorně dívejte a zůstaňte ve střehu.

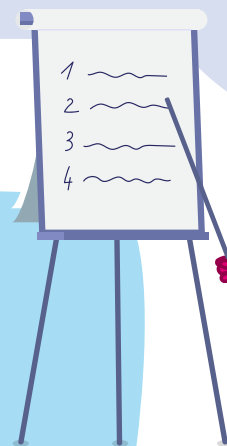
Víte už něco o Phishingu?

Dokážete už odhalit Phishing pasti a máte triky zlých rybářů v malíčku? Pak si otestujte své znalosti v tomto kvízu.. Vyřešte ho společně s rodiči a poté si o něm společně popovídejte.

Poznámka na závěr: Řešení kvízu naleznete na straně 21.

Budte chytrí a pozorně se dívejte - „Rybářům“ unikne jen ten, kdo zná pravidla.

1

Co přesně znamená „Phishing“?

- A:** Nejchutnější recept na hranolky s rybou.
- B:** Zvláštní druh lovení ryb.
- C:** Lovení osobních údajů na internetu po mocí návnad.

2

O co zlí rybáři usilují?

- A:** Chtějí převést na účet mé kapesné.
- B:** Chtějí ukrást má hesla a použít je k podvodům.
- C:** Chtějí mě upozornit na užitečné webové stránky.

3

Co stihnul včas odhalit AwareNessi v chytrém telefonu od Danica?

- A:** Nebezpečnou internetovou stránku od podvodníků.
- B:** Fotografie vzácné rostliny.
- C:** Soukromé telefonní číslo paní Rybníčkové.

4

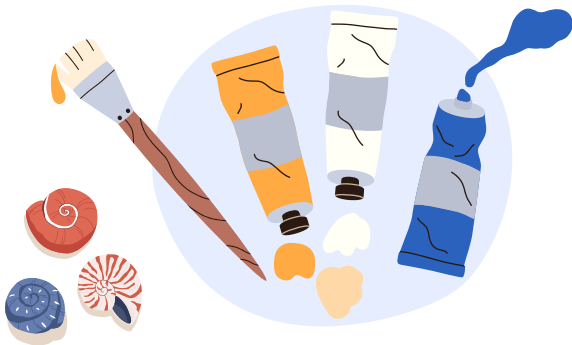
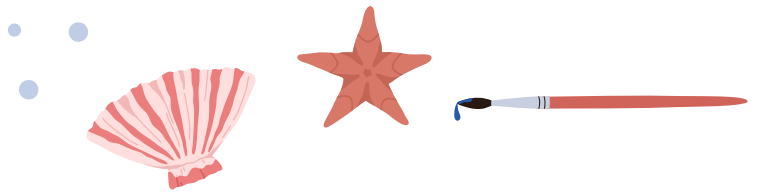
Jak můžu rozpoznat zlé „Rybáře“?

- A:** Mají gumové holínky a kalhoty s laclem.
- B:** Mají vedle sebe plechovku s žížalami.
- C:** Podle pravopisných chyb a falešných názvů odesílatelů v e-mailech.

Vytvořte si vlastní akvárium

Krabici od bot můžete velmi jednoduše změnit na nápadité akvárium s vašimi vlastními pestrými papírovými rybičkami.

1. Vybarvěte vnitřek krabice od bot nebo jakoukoliv jinou, ne příliš velkou krabici modrou barvou. Můžete ji polepit také barevným papírem.
2. Dno udělejte v barvě písku. Později ho můžete také ozdobit mušlemi a kamínky.

3. Vytiskněte si předlohy a pestře je vybarvěte. Jestli chcete, aby byli obyvatelé vašeho akvária trochu pevnější, nalepte je před vystříhnutím na bílý karton.

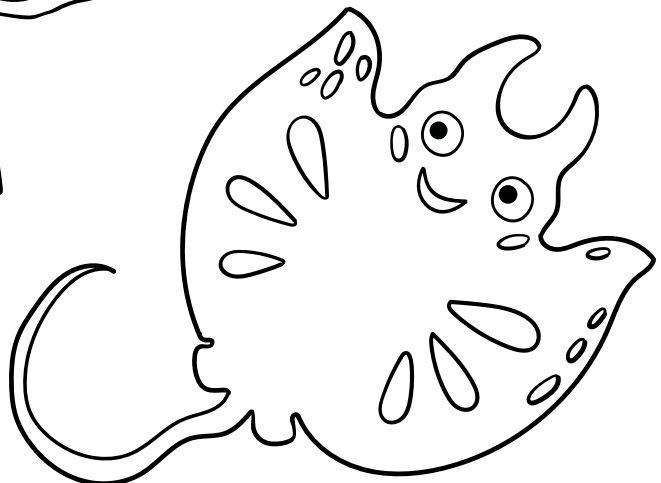
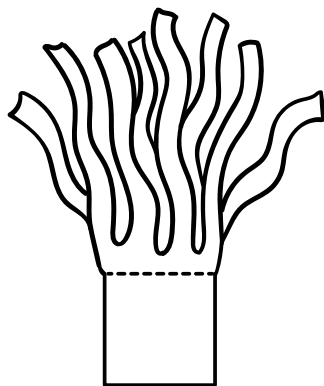
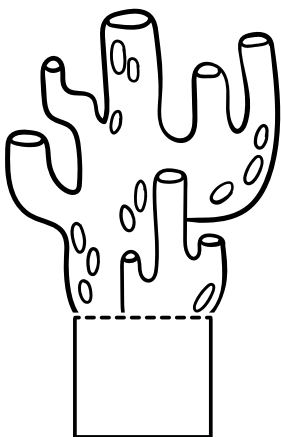
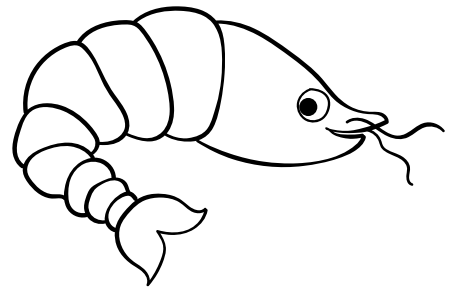
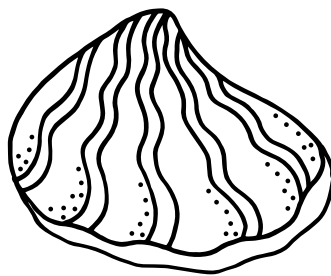
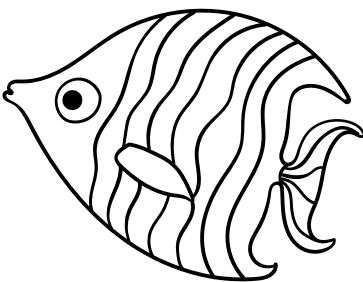
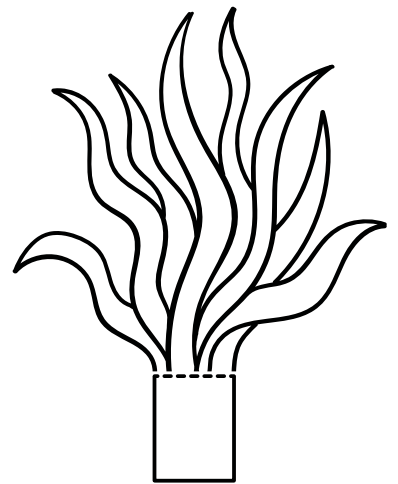
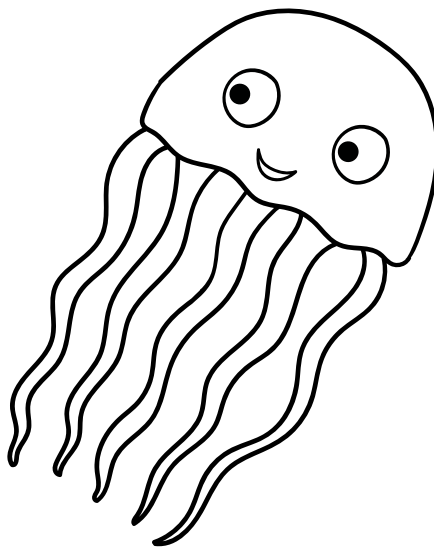
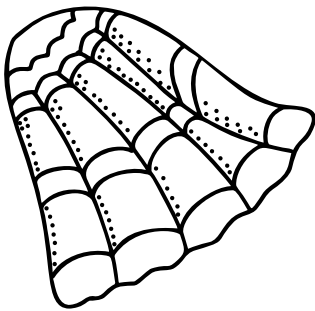
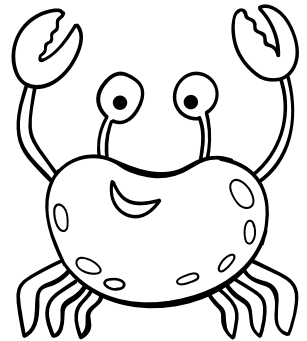
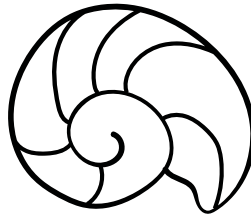
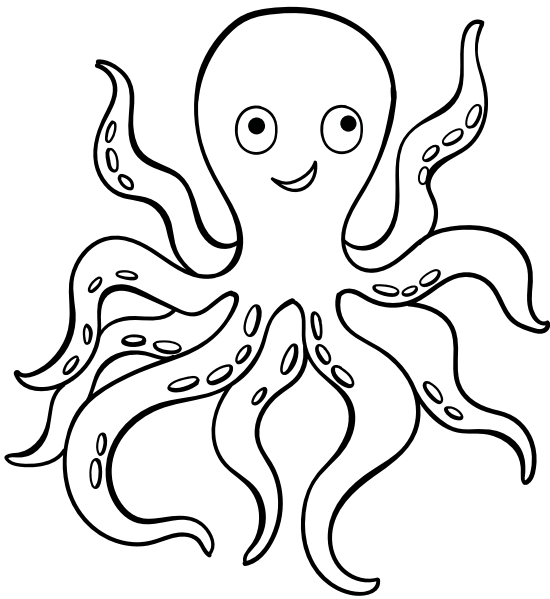

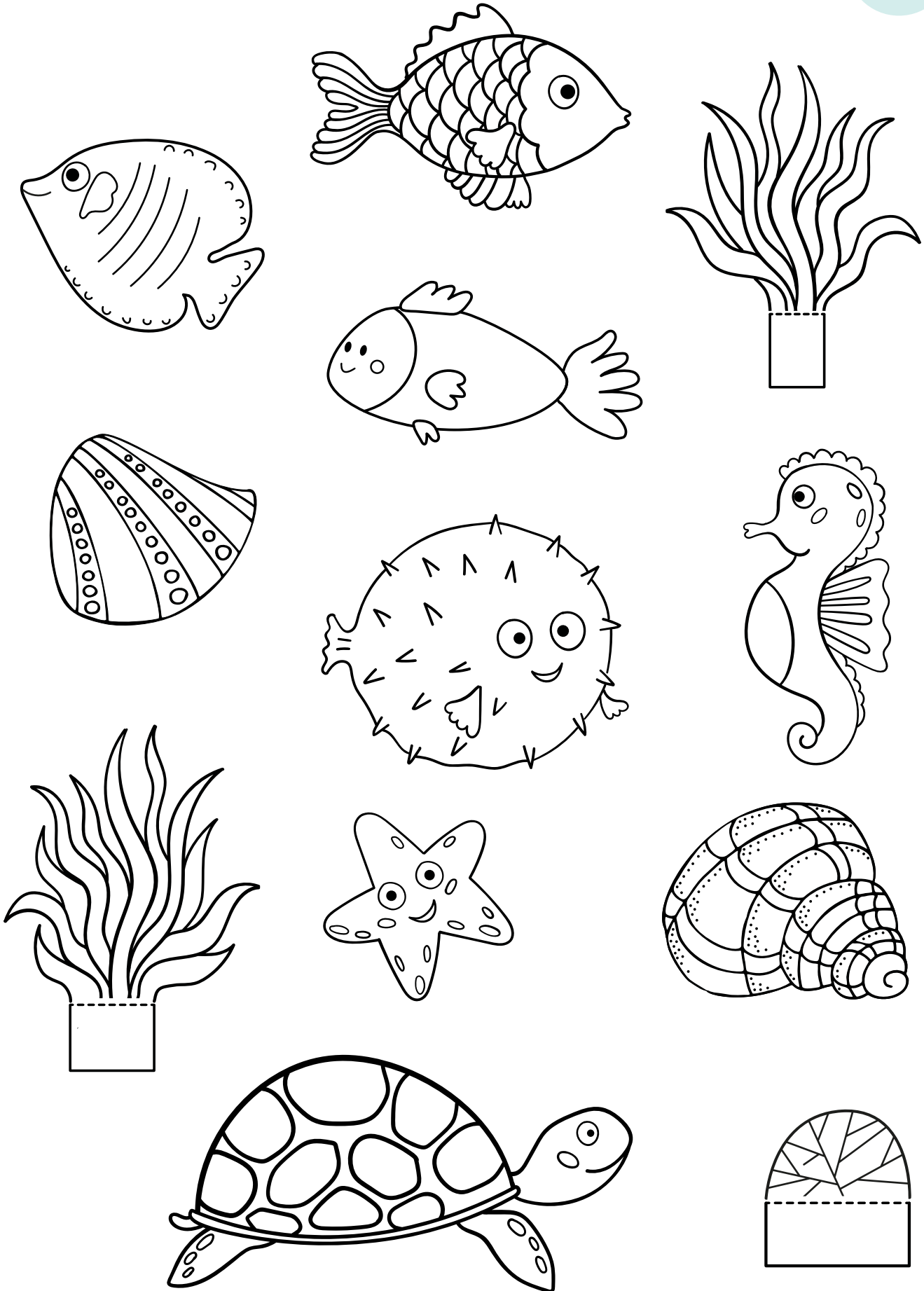
4. Poskládejte vodní rostlinky podle přerušované čáry a nalepte je na dno – nebo přerušovanou část odstříhnete a nalepte je na zadní nebo na boční stěny krabice od bot. Rybičky nemusíte věšet, můžete je také nalepit na vnitřní stěny akvária.
5. Zbývající obrázky, které jste nenalepili přímo na krabici vašeho akvária, připevněte lepicí páskou na nitku. Druhý konec nitky nalepte lepicí páskou dovnitř na strop akvária.

A vaše vlastní akvárium je hotové.

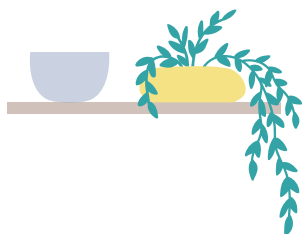

Dort ve tvaru duhové ryby

V hlubinách internetu se to hemží padělky. Tento recept je ale zaručeně pravý. Do hotové ryby se můžete zakousnout, protože si ji sami upečete!

Přísady

- 300 g mouka
- 200 g máslo
- 200 g cukr
- 1 balíček vanilkového cukru
- 4 vejce
- 1 balíček prášku do pečiva
- 100 ml mléko
- 1 špetka soli
- 30 g kakao na pečení
- 150 g mléčná čokoláda
- 100 ml smetana k vaření
- 150 g barevné lentilky

První duhová ryba, která sice neumí plavat, ale zato výborně chutná!

A jde se na to:

1

Rozehřejte troubu na 180 °C (horkovzdušná trouba: 160 °C) a dobře vymažte formu na pečení. Vyšlehejte máslo s cukrem a vanilkovým cukrem do pěny. Poté opatrně vmíchejte vejce.

2

Nyní přimíchejte mouku a prášek do pečiva. Přidejte špetku soli a rychle vmíchejte mléko (předem si dejte bokem 2 lžíce pro tmavší těsto).

3

Poté rozdělte těsto na dvě části. Jednu polovinu smíchejte s kakaem a zbývajícím mlékem. Poté přes sebe rozprostřete do vymazané formy obě poloviny těsta. Spirálovitě přejíždějte vidličkou těstem – vznikne mramorový vzor. Formou jemně zatřeste, aby mělo těsto hladký povrch.

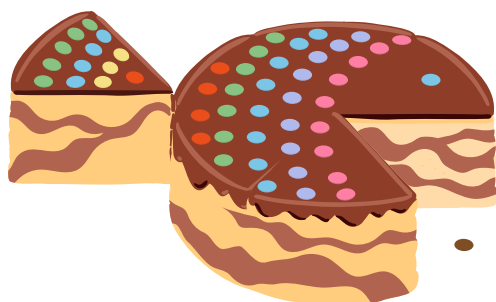
4

Pečte dort 40 minut v předehřáté troubě (spíše spodní polovina trouby). Poté nechejte dort přibližně čtvrt hodiny vychladnout. Pak ho můžete opatrně vytáhnout z formy a nechat zchladnout.

5

Rozlámejte mléčnou čokoládu na malé kousky, na mírném ohni ji nechejte roztopit na plevu a během toho přimíchejte smetanu. Směsí rovnoměrně potřete dort. Vezměte si k tomu na pomoc kuchyňský štětec nebo nůž. Jakmile je poleva studená, ozdobte rybu lentilkami, které mírně zatlačte do polevy.

Aby vypadal dort jako ryba, vykrojte malý kousek dortu v místě pusy. Tento kousek položte na druhou stranu jako ploutev.

Váš dort ve tvaru duhové ryby je hotový. Dobrou chuť!

Přehled o Phishingu

➔ Phishing je ...

- podvod na internetu, při kterém nastraží zlí rybáři pasti. Podvodníci se snaží ukrást vaše osobní údaje. Pomocí těchto informací chtějí ukrást peníze.

➔ Dávejte pozor na ...

- podezřelé internetové stránky a e-maily (mějte na paměti znaky rhybaření).
- internetové stránky požadující osobní informace.
- zprávy, že jste údajně něco vyhráli.

➔ Chraňte se a ...

- každý e-mail pořádně prostudujte.
- než kliknete na odkaz, raději se zeptejte rodičů nebo starších sourozenců.
- uvádějte o sobě na internetu co nejméně informací.

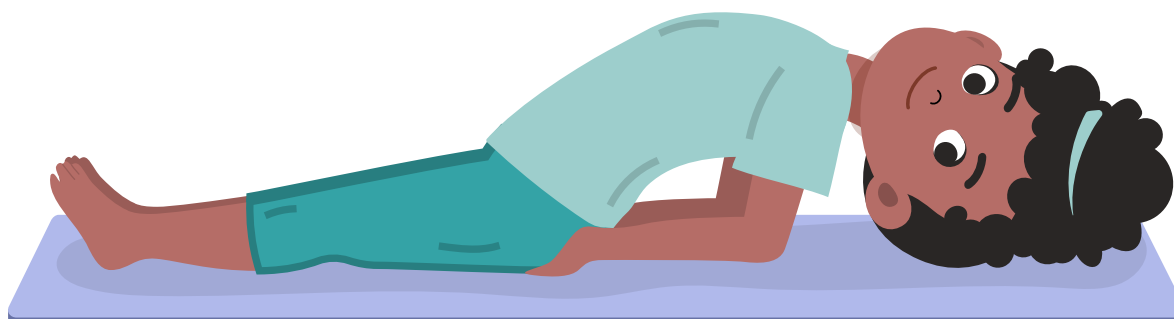
Bud'te jako ryba ve vodě

Uf, to byla ale spousta informací. Hodil by se odpočinek? Vyzkoušejte toto malé cvičení bezpečnostní jógy. Cvičení se nazývá trefně „ryba“. Pomáhá rozšířit hrudník a uvolnit ramena a zádové svaly.

Jdeme na to:

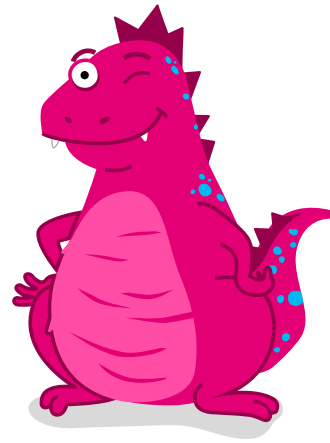
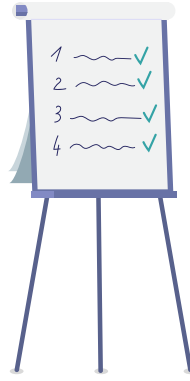
1. Lehněte si zády na podložku nebo na koberec. Pokrčte nohy a dejte chodidla nahoru.
2. Nyní mírně nadzvedněte zadek a podsuňte pod něj ruce. Dlaně ukazují směrem dolů. Zadek položte na ruce. Předloktí a lokty jsou těsně u horní části těla.
3. Nohy můžete ještě více pokrčit nebo narovnat a položit. Pokud máte narovnané nohy, nechejte svá chodidla spadnout na stranu jako rybí ploutev.
4. Nadechněte se a zatlačte lokty a předloktí do podlahy. Zvedněte horní část těla nahoru a tlačte lopatky směrem dolů. Zadek zůstává na podlaze. Zakloňte hlavu dozadu a zadní část hlavy položte na podlahu. Vždy dávejte pozor na to, abyste co nejméně zatěžovali hlavu.
5. U tohoto cvičení je důležité se hluboce a rovnoměrně nadechnout a vydechnout. Tím se dokonale rozvine příjemný účinek rybího cvičení. „Ryba“ vám vrátí energii a uvolní napětí.

**Hodně radosti
při zkoušení!**

Vaše rodina a kamarádi mohou cvičit společně s vámi. Nejlepší bude, když návod předčítá maminka nebo tatínek, a vy cvičíte.

Řešení kvízu

1

Co přesně znamená „Phishing“?

C: Lovení osobních údajů na internetu pomocí návnad.

2

O co zlí rybáři usilují?

B: Chtějí ukrást má hesla a použít je k podvodům.

3

Co stihnul včas odhalit AwareNessi v chytrém telefonu od Danica?

A: Nebezpečnou internetovou stránku od podvodníků.

4

Jak můžeme rozpoznat zlé „Rybáře“?

C: Podle pravopisných chyb a falešných názvů odesílatelů v e-mailech.

TELEKOM SECURITY

DEUTSCHE TELEKOM SECURITY GMBH

Chapter Security Awareness and Communication

Bonner Talweg 100, 53113 Bonn, Germany

Contact: Security-Awareness@telekom.de

Ted' už víte, jak se můžete před „rhybáři“ chránit. Bud'te chytrí a pozorně se dívejte.

Naši fantastickou knihu o bezpečnosti s mnoha aktivitami můžeš komukoliv předat. Také novým fanouškům AwareNessi. Avšak pouze k soukromým, nikoli ke komerčním účelům!

V případě komerčního zájmu se prosím obrať na výše uvedenou kontaktní adresu.

**#GOOD
MAGENTA**
KNOWLEDGE OBTAINED IN A PLAYFUL
WAY – MAKING CHILDREN AND YOUNG
PEOPLE STRONG AGAINST CYBERCRIME